

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Póston: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— nov. 30.

(Mehalt egy tábornok.) Ha külföldön tábornokot temetnek, az a nemzeti gyász napja. A hazáért, a trónért vívott dicső és győzedelmes harcok emlékei kísérik sirja helyére. Olvasuk a lapokban, hogy meghalt egy osztrák generális. Kinek a szíve dobant meg a hírek hallatára? Átsiklunk a híren, semmi közünk hozzá. Ám hiszen lehetséges, hogy új zsinórt, új kravátlit, vagy új sapkát fűdözött fel a k. és k. armádia nagyobb dicsőségére, de bizony nem elég ez a dicsőségre. Vagy talán 1848-ban küzdött a haza ellen... Még kevesebb okunk van arra, hogy a szürke halottat elsirassuk.

(Hogy került divatba a zsebkendő?)

Első Napoleon uralkodása előtt még nem volt tanácsos a zsebkendőt nyilvánosan használni Franciaországban. Művelt társaságban a leggondosabban kerültk a zsebkendő nevének említését is. Ha a színpadon a színész, legérzékenyebb jelenetben bár, zsebkendőjét emelte volna szemébe, kétség nélkül kifütyültek. A híres Duchesnois kisasszony csak a század elején bátorkodott zsebkendővel kezében a színpadra lépni; de a játék folyamán nem merte a valódi nevén nevezni, a könnyű szövegnek mondta. De Vigny egy Shakespeare fordításban használta a zsebkendő szót, de a közönség rosszalásátronta magára. Végre is Napoleon neje: Josefina hozta be a zsebkendő viselését. Josefina szeretetreméltó asszony volt, de a fogai rosszak voltak. A rossz fogak palástolására drága csipkekendőt hordott magával s azt mindegyre szájához emelgette. Az udvar követte példáját s a zsebkendő csakhamar a női öltözködés kiegészítő része lett. 1904. november 18-án szaporította a zsebkendő szerepét a magyar képviselőház színe előtt... Perczel Dezső!

(Király „ur.”) Norvégia eltörölte a „kegyelmes” címet, a királyt egyszerűen ur-nak szólítja. Igen szép reform, csak Magyarországon talán kivihetetlennek. A sok királyi és udvari tanácsos furcsán nézne a szemünk közé, ha „X.” vagy „Y.” urnak szólítanák. Sok egyéb is történik Norvégiában, a miből nem kérne Magyarország, még ha meg is kaphatná.

A paralizis maximuma.

— nov. 30.

△ Sajátságos alakulás folyamata észlelhető a mai társadalomban. Valami titkos erő ösztönzése folytán az emberek úgy érzik, hogy lehetetlen törekvéseiket abba a dióhéjba szorítva érvényesíteni, amelyet a mai állami és társadalmi rend szigorúan kijelölt határokkal megszab a számukra.

Örök hallhatatlanságra kárthatott vágya az emberiségnek, hogy a meglevő anyagi és szellemi javaknál mindig többet és többet szeretne tulajdonálni vallani. Ha kenyere van a koldusnak, puha, fehér kalácsra feni a fogát; míg a hírnév a költő becsvágyának csak igen csekély részét képes kielégíteni.

Ez az örök forrongás elérhető és elérhetetlen javak után megbecsülhetetlen kincseket rejteget magában az anyagi és szellemi előrehaladás szempontjából.

Nem akarják ezek a sorok azt mondani, hogy csupán öme forrongásnak va szerepe a közel jövő várható társadalmi mozgalmában. De mert kétségtelen, hogy a javak után törtető vágy egyike azon rugóknak, amelyek leghatalmasabban és leghivebben képesek karaktert adni valamely társadalmi alakulásnak, a hidegen vizsgálódó szemnek elsősorban erre a rugóra kell különös figyelmet fordítania. Örök forrongás elérhető és elérhetetlen javak után? Vajjon nem paradoxon beszélni erről oly időben, amikor minden figyelem szigorúan egy, — egyetlenegy területre van koncentrálna?

Az államérdék ma rendet és nyugalmat követelne, hogy lassu és biztos fejlődésre lehessen alapítani minden tervet, minden egista és altruista célt.

Ezzel szemben mit kell tapasztalnunk? Az államélet szünetel, mert az arra hivatott tényezők meddő erőpocskolással töltik el a drága időt. Következésképpen szünetelnie kell a haladásnak is. Ok nélkül nincs okozat. A jelenségek létrejövételéhez szükségesek azok a tények, amelyek alkateleméül szolgálnak. Ha nem működik a törvényhozás, lehet-e sikere az egyéni törekvéseknek, amelyek szociális érdeke működésükkel folyton-folyvást bő anyagot szolgáltatnak neki, az államélet lüktető érének?

Levonható a következtetés. Mert a törvényhozás nem nyújt alkalmat a szociális érdekek kielégítésére, — az állampolgárok maguk igyekeznek alkotni olyan jogállapotot, amelyben érvényre juttathatják összes törekvéseiket.

Ilyenmódon aztán új képek meredeznek felénk a társadalmi alakulás látóhatáráról. Emberek, akiket csak az egyéni érdek önös céljai hajtanak, kergetnek. Emberek, akik nem ismernek szülőt, testvért, barátot, hazát, csak önös célok végtelen tömkelegét. Emberek, akik szabadon gyilkolnak, mert az állami rend nem képes fékentartani háborgó indulataikat.

Hová vezethet mindez? Eühöngő anarchiához, vagy féktelen zsarnoksághoz? Egyre megy. — A gondolkodó elme félti a jövőtől önmagát, ivadékait, s a földet, amelyhez hazafiai szívköti le.

Uraim, béküljenek meg Önök!

Hátha ilyen módon idejekorán elkerülhető lesz az az óriási veszedelem, amely az ország sorsa felé közeledik ama tényből, hogy a törvényhozás télenesége immáron megközelíti a paralizis maximumát.

A megbékülés annál sürgősebb, minél inkább domborodnak ki a látóhatár kódéből a jövő társadalmi alakulások sajátosságos képei...

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 30.

Kossuth Ferenc cikket irt a „Budapest” mai számába és azt fejtegeti, hogy „a népképviselet elvén álló parlament nem állhat ellen annak, hogy a nép megkapja az uralkodó által felajánlott jogot.” De hozzá teszi, hogy a jognak nem szabad a jogtalanságból születnie. Továbbá fejtegetéseiben Kossuth restitutív in integram ot ajánl s azután nyélbe üthetők a népjogok.

(A függetlenségi-párt és az általános titkos választói-jog.)

Ime, a függetlenségi párt és a szövetség elnöke nyíltan és minden kivétel nélkül a választási eljárás módosítása nélkül lándzsát tört az általános választói jog mellett.

Ez a tény érthető hullámverést okozott a koalícióban. A Kossuth cikk ránehezedett a hangulatra és minden politikus kénytelen-kelletlen előállított a maga subjektív felfogásával.

Vaskályhák,

tűzhelyek, kályha ellenzők, nickel kályhatálcák, extra finom főzőedények, revolverek és tóltények, és az összes vasáru cikkek, legjobbműsőségben a legolcsóbban kaphatók: **Nánássy Lajos**
 Debrecen, a megyeházzal szemben.

vaskereskedésben.

Ugron Gábor nagy politikus társaságy nyilatkozott:

— Szívből örvendek Kossuth Ferenc állásfoglalásának. Lelkem mélyében meg voltam győződve arról, hogy a koalíciónak kötelessége az általános választói jog alapjára helyezkedni. Bármily sötétnek látom a helyzetet, most már felesilliant a reménynek egy kis sugara. Bizom a békés kibontakozásban.

Ugron Gábor álláspontját vallja a függetlenségi pártnak egy tekintélyes része, de vannak a pártban olyanok is, akik határozottan perhorreskálnak minden mozgalmat az általános választói jog érdekében.

(A pártok nézete.)

Tudni kell azonban, hogy mi a véleménye a koalíciónak Kossuth cikkéről. — Kérdést intéztünk az alkotmánypárt egyik vezetőpolitikusaéhoz, hogy vajjon ez a cikk Kossuthnak egyéni felfogása, vagy volt-e másoknak is előzetes tudomása róla.

— Igen — volt a válasz — néhány nap óta tudjuk már ezt.

(A néppárt dühös.)

Az új párton helyeslik Kossuth nyílt állásfoglalását, míg a néppárton nagy megütközést és kavarodást okozott. Rakovszky István erősen kikelt Kossuth ellen.

— Nem értem Kossuthot — mondotta. Mi a felirat alapján állunk. Amit Kossuth a cikkében mond, az megszegése a feliratnak. Nem fogadhatjuk el az általános választói jogot. Hiszen akkor mi néppártiak is követelhetünk például azt, hogy a koalíció feliratába vétessék bele az egyház politikai revízió kérdése.

E nyilatkozatból ítélve a koalícióban még nagy mozgalmak lesznek e kérdés miatt.

(Vigyázó Pest megye székházában.)

Ma délelőtt teljes nyugalom és csendesség uralkodott Pestvármegye székházában. Laszberg gróf és Römer fenn voltak hivatalukban és különböző adminisztratív intézkedéseket tettek.

Délután azonban megváltozott a helyzet. Megjelent ugyanis a vármegye székházában Vigyázó Ferenc gróf, a közgyűlés által törvényszerűen megválasztott helyettes-alispán több megyebizottsági tag és Holló Lajos képviselő kíséretében. A főkapunál megállították a detektívek és megkérdezték, hogy mit keres a vármegyeházán.

— Dolgom van, — válaszolta Vigyázó kurtán és azzal kísérei társaságában felment az alispáni hivatalba. Mikor a tisztviselők értesültek arról, hogy Vigyázó gróf az alispáni hivatalban van, — testületileg bevonnltak oda, hogy üdvözljék helyettes alispánjukat.

Eközben Laszberg gróf h. főispán is értesült arról, hogy Vigyázó a vármegyeházán tartózkodik. Rögtön hozzátartozóhoz hivatva a rendőrfelügyelőt, hogy hagyta neki, hogy Vigyázó grófot a vármegyeház elhagyására szólítsa fel. A rendőrfelügyelő a kapott utasításhoz híven az alispáni hivatalba ment, s megkérdezte Vigyázót, hogy mi járátban van ott?

— Mint törvényesen megválasztott alispán helyettes jöttem ide, — volt a felelet.

— Akkor kénytelen vagyok a kapott utasítás értelmében Önt távozásra

szólítani fel, — mondta a rendőrtisztviselő erélyesen.

Erre Vigyázó gróf a körülfőtté állókhoz fordult szavaival:

— Önök tanaim, — urak, — hogy engem innen erőszakkal eltávolítottak.

Vigyázó ekkor a tisztviselők folytonos éljenzése közben kíséreivel együtt elhagyta a megyeház épületét.

Vigyázó gróf nyomban az eltávozás után óvást emelt az ellen, hogy megakadályozták hivatalának elfoglalásában. Az óvásban kijelenti, hogy ő Pestvármegye törvényesen megválasztott és esküt tett helyettes alispánja, — s mint ilyenek, — nemesak joga, de kötelessége is volt hivatalát elfoglalni. Akik ebben megakadályozták, azok tettükért a büntetőtörvény-szék előtt tartoznak számot adni.

(Rudnay pöre.)

A „Magyarország“ mai számában Magyar Elek munkatársa tollából hosszabb nyilatkozatot közöl, amelyben Rudnay szerepléséről vázol tiszta képet. Mint Budapestről táviratban jelentik, Rudnay Béla főkapitány ma Magyar Elek ellen becsületsértés és rágalmaszás vétsége miatt feljelentést tett.

(Ugocsa megye installált.)

Félhivatalos uton jelentik, hogy Ugocsa megye székhelyén, Nagyszőlősen ma minden rendezettség nélkül ment végbe Baró Perényi Péter főispán installálása. A főispán beszédében kijelentette, hogy főispáni feladatait szigorúan az alkotmányosság és törvényesség határain belül fogja teljesíteni.

(Fejérváry utazása.)

Fehérváry miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott. Elutazása előtt a vasuti állomás várótermében konferált Lányi igazságügyminiszterrel. Este kilenc órakor érkezett Bécsbe és az állomástól egyenesen a magyar miniszteri palotába hajtatott. Fejérváryt holnap délelőtt a király külön kihallgatáson fogadjja.

(Megrágalmazott főispán.)

Gróf Pongrácz kassai főispán bűnvádi feljelentést tett Halmos Károly megyebizottsági tag ellen hatósági személy megrágalmazása miatt.

(Hazafias alispán.)

A kassai kir. ügyészség bűnügyi eljárást indított Rakovszky Endre Abaujtona megye felfüggesztett alispánja ellen, aki a köteles engedelmisséget megtagadta, aki a köteles engedelmisséget megtagadta.

(Liptó megye közgyűlése.)

Liptó megye mai rendkívüli közgyűlésén kimondotta, hogy a katonai behívók kézbesítését nem akadályozza, az önként befizetett adókat elfogadja és beszállítja az állampénzárba.

Debrecen és a nemzeti ellenállás.

Alkotmányvédő határozatok.

Az általános titkos választói-jog.

Vizvezeték és csatornázás.

Rendes közgyűlés.

— Első nap. —

(Saját tudósítónktól)

— nov. 30.

Fontos és minden tekintetben hasznos munkát végzett ma Debrecen törvényhatósága. Rendes közgyűlésében sorra vette a nemzeti ellenállásra vonatkozó ügyeket, s emellett helyi érdekeket is igyekezett kielégíteni a vizvezeték és csatornázás kérdésének tárgyalásával.

A nemzeti ellenállás szempontjából országos érdeklődésre tarthatnak számot azok az előzetes intézkedések, amelyeket a közgyűlés a kinevezendő új főispán beiktatása ellen hozott. Alkalmasak ezek az intézkedések arra, hogy megghusítsák a kormány néttán bekövetkező; erőszakos intézkedéseit.

Tudnivaló volt, hogy a közgyűlés az általános titkos választói jog tekintetében nem helyezkedik az általános felfogással ellenkező véleményre. Jóleső megnyugtató szolgálat ez mindazokra nézve, akik ma a múlt különös szeszélye folytán ki vannak zárva a politikai jogok gyakorlásából.

A közgyűlésen Kovács József polgármester elnökelt. Domahidy Elemér lemondott, de még el nem bocsájtott főispánt a református konvent ülésén való elfoglaltságára hivatkozással helyettesítette magát a polgármesterrel, valószínűleg abból a szempontból, hogy a közgyűlésnek személye iránt megnyilvánuló szimpáthiáját ne kelljen személyesen tudomásul vennie.

A közgyűlési tagok gyönyörű számmal gyűltek össze a közgyűlésre. Valóságos bokrártát alkottak, — nemzeti színekben pompázó és ragyogó bokrártát!

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Kevészel három óra után nyitotta meg a közgyűlést Kovács József polgármester. A tárgysorozat első pontjaként a polgármesternek szeptember és október hónapokról szóló jelentése szolgált. A közgyűlés Juhász I. felhívása után vita nélkül tudomásul vette a jelentést.

(A város ellenállása.)

Második tárgyként a nemzeti ellenállás ügye szerepelt. Kristóffy második megsemmisítő rendeletét, amelyben az önként befizetett adók beszedésére, valamint az önként előállított ujoncok elfogadására utasítja a várost. Vecsey Imre főjegyző olvasta fel. Ugyanezen rendelet, amint már előzőleg megírtuk, — megsemmisítette a közgyűlésnek a jóléti bizottság alakítására vonatkozó rendelkezését is. A tanács ma délelőtt tartott ülésén azzal a javaslattal látta el ezt a megsemmisítő rendeletet, hogy a közgyűlés tartsa fenn előbbi határozatait, s az azok értelmében való intézkedésekre utasítsa a polgármestert és a tanácsot, — szóval figyelembe se vegye Kristóffy ezen rendeletét sem. Egyben a kormány törvénytelen intézkedésével szemben a törvényhozás képviselőházához forduljon orvoslásért a közgyűlés.

Márton Imre: Bár alapjában véve egyet ért teljesen a tanács javaslatával, s honorálja hazafiai lelkesedéssel a tanács szép és követendő magatartását, — kötelessége némi tekintetben kipótolni a tanács indítványát. Megtörténhetik, hogy a kormány furfangos eszközökkel fog élni, s a mostani törvény-tisztelő hivatalnokok helyébe olyan hivatalnokokat fog kinevezni, akik nem érznek majd lelki furdalást abban a tekintetben, hogy elfogadják és a kormány rendelkezése bocsátásáig az önként befizetett adókat? Emlékeztető állapot meggátolására a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Határozati javaslat. Mondja ki Debrecen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése, hogy:

1. a honvédelmi miniszter által 1905. évi sz. alatt kibocsátott rendeletei sérelmesnek és törvényellenesnek tekinti, tudomásul nem veszi, mert;

1. annak kibocsátására egyedül a honvédelmi miniszter nem illetékes mert;

b. a főispánnak az 1886—XXI. t. c. IV. fejezetében megállapított ellenőrzési és bírói jogkörét valamint egyéb törvényekben tüzetesen meghatározott joghatóságát a törvényhozás felhatalmazása nélkül illetéktelenül kiterjeszti, és mert;

c. a törvényhatóságoknak önkormányzati jogait és hatáskörét sérti az által, hogy a főispánt mint kinevezett tisztviselőt a közügyekben tényleg végrehajtó hatalmi szervé teszi.

2. Mindezeknél fogva a rendelet érvénytelennek nyilvánítása végett az országgyűléshez felir és annak visszavonása iránt a honvédelmi miniszternél előterjesztéssel él.

3. a városi tanácsot a rendeletnek végrehajtásától és az ahhoz való alkalmazkodásról eltiltja és végre;

4. hasonló szellemben az országgyűléshez leendő felirat végett az összes törvényhatóságokat megkeresi.

Kelt Debrecenben sz. kir. város törvényhatósága által a törvényhatósági alkotmányos jogok védelmére kiküldött bizottságnak 1905. évi november hó 25-én tartott üléséből. Dr. Varga Lajos jegyző.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta a tanács indítványát Márton Imre határozati javaslatával együtt.

(A póttartalékosok.)

Szintén közérdeklő ügy volt a tárgysorozat következő pontja is, amely intézkedést involválta a póttartalékosoknak tényleges szolgálatra való behívása tárgyában kibocsátott honvédelmi miniszteri rendelet közzétételének tekintetében. A tanács javaslatára a közgyűlés a honvédelmi miniszter rendeletét egyszerűen leváltárba helyezte, miután a rendelet az ujoncmegajánlási jognak kijáratására irányul.

(Belügyminiszteri rendeletek.)

A tanács bemutatja az utmesterek és utkaparók nyugdíjintézet szabályait jóváhagyó, a város régi nagy kölcsönének elszámolását jóváhagyó, s a bizottsági tagok létszámának szaporítására és a választókerületek újabb beosztására vonatkozó belügyminiszteri rendeleteket — A közgyűlés a rendeleteket vita nélkül tudomásul vette.

(Hazafias indítványok)

A bizottsági tagok kérelme folytán a tárgysorozat 7. 8. és 9. pontjait a jölléti bizottság ismeretes indítványai szerepeltek.

Az első indítvány a belügy és honvédelmi miniszterek ama közös rendeletével foglalkozik, amely a főispánokat is felruházta azzal a joggal, hogy karhatalmat vehetnek igénybe. A második elismerést kíván szavazni a hazafiasan ellenálló vármegyéknek, a harmadik pedig arra az esetre kíván intézkedni, ha új főispánt nevezne ki a király.

Az első indítvány felolvasása után, a melyet a tanács napirendre tűzött javasolt, Dr. Varga Lajos volt az első felszólaló, Varga Lajos törvény-citatumok alapján bi-

zontyítja, hogy a belügyminiszternek nem volt joga a honvédelmi miniszterrel egyet értőleg sem karhatalom igénybevételeivel felruházni a főispánokat. A belügyminiszter ezen rendelkezéssel az önkormányzat szervei között be akarja csempészni a főispánt. — Határozati javaslatot nyújt be beszéde értelmében. A közgyűlés egyhangulag elfogadta Dr. Varga Lajos indítványát.

A jölléti bizottság második indítványának értelmében a közgyűlés elismerést szavazott mindazon törvényhatóságoknak, amelyek a nemzeti ellenállás szempontjából erre érdemessé tették magukat, különösen Budapest székesfővárosnak, a mely tegnapi közgyűléssel az alkotmányvédelem hatalmas bástyájának bizonyult.

A harmadik indítvány abban a tekintetben intézkedik, hogy — miután Domahidy Elemér lemondásával megüresedett a főispáni szék, — tehát új főispán kinevezésére lehet elkészülve a közgyűlés, időszerű minden előzetesen alkalmazható eszközökkel akadályokat gördíteni a kinevezendő főispán beiktatása előtt. A tanács határozati javaslatát a polgármesterre akarná bízni az új főispán kinevezésével szükségessé válható intézkedést.

Varga Lajos nyomban tárgyalás alá kívánja venni a jölléti bizottság indítványát. Hosszas beszédben fejtegeti, hogy a passzív rezisztencia az a köszikla, amelyen meg fog biusolni a kormány minden erőszakosága. Mindamellet szükséges, hogy a törvényhatóságok, tehát Debrecen városa is — megtegyék mindazon intézkedéseket, amelyeket az alkotmány védelmére megkövetel. A kormány elmulasztott minden szükséges intézkedést, s ehelyett céltalan és haszontalan alkotmánytörő kísérletekkel tölti el a drága időt. Semmit sem folytat, és azt akarja, hogy a törvényhatóságok igavonói legyenek. — Megvonja az állami dotációt és főispánhelyetteseket küld a vármegyék nyakára. Amidőn tehát lerója Domahidy férfit, visszavonulási tette iránt háláját és tiszteletét, — indítványozza, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy — bár tisztellett viseltetik a király főispánkinevezési joga iránt — az esetleg kinevezendő főispánt alkotmányellenesnek tartja, a főispáni lakást nem bocsátja rendelkezésére, — be nem iktatja, s eltiltja a törvényhatóság ezidőszerinti vezetőjét, hogy az installációs közgyűlésre határnapot tűzzön ki. Indítványozza tovább, hogy peesétejjék le a közgyűlési terem ajtajait, állítsanak az ajtók őrzetére hajdukot, stb. s végül tiltsa el a közgyűlés a törvényhatóság összes tisztviselőit attól, hogy bármi tekintetben is a kinevezendő főispán segítségére legyenek.

A bizottsági tagok folytonos éljenzéssel kísérték Dr. Varga Lajos felszólalását és amikor a határozati javaslat felolvasását befejezte, — mindegy oldalról siettek az üdvözlésére.

Dr. Magoss György abban a tekintetben aggodalmasodik, hogy a közgyűlés már tavaly átengedte a műpártoló egyesületnek a közgyűlési termet s ha most lepecsételik, — mi lesz akkor? Legjobb volna ha közgyűlési határozattal kimondanák, hogy december 1. től 20. ig képesarnok lesz a közgyűlési teremben, tehát az hivatalos ténykedésre nem lesz felhasználható.

Dr. Varga Lajos, Kovács József polgármester és Juhász Ignác felszólalásai után Bakonyi Samu dr. emelkedett szólásra, aki azt indítványozta, hogy a kollegium disztermót kérjék el közgyűlési határozattal a műpártoló egyesület céljaira. A közgyűlési terem történelmi események színhelye lehet, s nem tanácsos, hogy a közgyűlés megsegítse a kormány közegeit olyan intézkedések megtételére, amelyek a város ellenállásának megtörésére vezethetnek.

Kovács József polgármester ismételt felszólalása után a közgyűlés egyhangulag elfogadta a Varga Lajos által benyújtott határozati javaslatot. Miután ezen javaslat elfogadása által az a helyzet állott elő, hogy a városnak a műpártoló egyesület céljaira helyezéséről kell gondoskodnia, — a közgyűlés intézkedésre tétellel ebben a tekintetben a polgármestert bízta meg.

(Az általános, titkos választói jog.)

Nagyvárad és Komárom városok, valamint Kisküküllővármegye törvényhatóságai az általános titkos választói jog behozatalára vonatkozó határozataikat támogatás végett megküldték a törvényhatóságnak. A tanács a jog és pénzügyi bizottság ismeretes javaslatát ajánlja elfogadásra, tudniillik, hogy Debrecen törvényhatósága a nagyvárad határozat szellemében intézzen feliratot a törvényhozáshoz. A közgyűlés elfogadta a tanács és a jogügyi bizottság indítványát, s kimondta, hogy az általános titkos választói jog behozatalát szükségesnek tartja olyképen, hogy a törvényhozás a választói jog gyakorlását a magyarul írás olvasáshoz kösse s behozatalára az alkotmányos rend helyreállításának időpontját tekintse alkalmasnak.

(Egyetértő eljárás a nemzeti ellenállás ügyében)

Ko'ozs, Csik, Csanád és Hunyad vármegyék olyértelmű határozatot hoztak a nemzeti ellenállás sikere szempontjából, hogy a vármegyék erre vonatkozó határozataikat egymással közöljék. A közgyűlés hasonló szellemű határozatot hozott.

(Vizvezeték és csatornázás.)

Ismeretes, hogy a közgyűlés Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt a múlt évben bizottságot küldött ki, hogy az a vizvezeték és csatornázásra vonatkozó terveket és indítványokat vegye beható tárgyalás alá és mondjon véleményt. Az ügy előzményeit Varga Károly tb. tanácsnok ismertette és pedig előzetes szempontból előbb a vizvezeték dolgait.

Előbb Juhász Ignác emelkedett szólásra. Kijelentette, hogy — bár nem szakértő — mindamellet kötelessége kijelenteni, hogy a vizvezeték kérdésében nem szabad elhamarkodottan határozni. A vizvezeték létesítéséhez óriási mennyiségű víz szükséges s kérdés, hogy előállítható-e ez Debrecenben? Naponta 5000 köbméter vízre lenne szükség. A szakértői vélemény kételyeket támasztott benne, hogy a létesítendő kutak adhatnák-e ezt a mennyiséget. A vizvezeték létesítése százazreket emésztene meg s ezért csak akkor szabad az ügy kivételbe belefogni, ha minden tekintetben bizonyos, hogy célt érünk. Tehát felétlen bizonyítékra van szükség abban a tekintetben, hogy a vizvezeték létesítésével elegendő vize lesz Debrecen lakosságának. Ő egyelőre csak próbát akarna. Furassanak 12 kutat s harminc napot át figyeljék meg, hogy a kívánt vízmennyiséget szolgáltatják-e? Ha a próbakutak jól működnek, akkor szívesen megszavazza a közgyűlés, hogy a munkálatok kezdődjenek meg az egész vonalon. Egyébként azt is indítványozza, hogy e kérdés tárgyalását egyelőre halasszák el akkorra, amikor teljes bizonyossággal lehet tudni, hogy a furandó kutak elegendő vízmennyiséget fognak szolgáltatni.

Dr. Balkányi Miklós: Sokban egyetért Juhász Ignáccal. Megszavazza a tizenkét kutat létesítését is, de tovább megy és azt indítványozza, hogy a próbaidő 90 napig tartson.

Aczél Géza főmérnök: Előre kijelenti, hogy a beterjesztett indítványokhoz hozzájárul, de indokolni szükséges, hogy miért nem tette ezt az indítványt mindjárt a városi tanács. A városi tanácsnak utasítása volt, hogy részletes tervekkel álljon elő, ezért nem tette azt az indítványt, amit Juhász és Balkányi bizottsági tagok tettek.

A közgyűlés Fejér Ferenc, dr. Burger Péter, Márton Imre, Kardos László és Varga Károly felszólalásai után Juhász Ignác és dr. Balkányi Miklós indítványai értelmében határozott, s utasítást adott arra, hogy 12 próbakut furassék, amelyek egy hónapi szivattyuzás után megnyugtathatják a város közönségét affelől, hogy kellő vízmennyiség áll-e a város lakosainak rendelkezésére. A kutak furására 400.000 koronát folyósítottak. A vizvezeték létesítésére vonatkozó

szabályrendeletet a következő közgyűlésen fogják tárgyalni.

Miután a tárgysorozatot nem merítették ki egészen az előrehaladt idő folytán a közgyűlés folytatását holnapra halasztották.

Egyház és iskola.

A református zsinat. Ma folytatta tanácskozásait a református zsinat Bánffy Dezső báró főgondnok és Kun Bertalan püspök elnöklése mellett. A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Radácsy György az igazoló bizottság nevében jelentette, hogy Elekes Viktor helyett Nagy Józsefet, Buza János helyett Bodor Istvánt, Sögesdy Ferenc helyett Chernel Antalt hívták be. Az újonnan behívott tagok megbízó leveleit rendben találták. A zsinat ezután folytatta a zsinati törvénytervezet egyházalkotmányi részének tárgyalását. Következett a 67 ik szakasz, amely az egyházkerületi közgyűlés hatásköréről rendelkezik. Hosszabb vita a szakasz ama pontjánál támadt, amely azt mondja, hogy az egyházkerületi közgyűlés többek közt intézkedik a püspököknek, az egyházkerületi főgondnoknak, egyházkerületi tanácsbíráknak és jegyzőknek a presbiteriumok által való választása iránt. A megindult vita a körül a kérdés körül forgott, vajjon a konventi tagokat az egyházkerületek választják-e avagy a presbiteriumok. A vitában Mezey Albert, Domahidy Elemér, Dombó Lajos, Nagy Dezső dr. Kiss Albert vettek részt, míg az eredeti szöveg védelmében Baksa Lajos dr. előadó szólalt fel. Az elnökség a zsinat tiz tagjának kérelmére elrendelte a névszerinti szavazást. A többség amellett döntött, hogy az eddigi gyakorlat fentartásával a konventi tagokat ezentul is az egyházkerületek választják.

A menyországban.

(Apokrif sürgönyök.)

I.

Tekintetes

Rózsa Sándor urnak

Alsó-betyárállam.

Nem volna kedved holnap este kirándulást rendezni Debrecenbe? Ott most rózsás állapotok vannak. Sokat lehetne szónokolni. Tíz órakor indulok. Sürgöny választ kérek.

Bogár Imre.

II.

Tekintetes

Bogár Imre urnak.

Felső-betyárállam.

En megjavultam. Semmi kedvem sincs olyan hangzatos szónoklatokat kivágni, amilyenek most Debrecenben divatoznak. Holnap este éppen requiem lesz az áldozatkész hazafiak halálának évfordulója alkalmából. Nekem jelen kell lennem.

Rózsa Sándor.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 30.

*Lehet, hogy lelkünk egykor vándorol,
Allat s emberben akkor ki s bejár . . .
Vagy legyek kóro bármely utfélen,
Vagy a mely leharapja, a számár.*

*Allat, növény, vagy részeg taligás,
Mindegy akármit adnak az egék.
Csak azt engedje a mindenható,
Hogy most ex lex főispán ne legyenek!*

A mulatság joga.

— nov. 30.

Érdekes kis históriák történnek mai napság, a melyek kaposában gondolkozni lehet a felett, hogy hol, miként és meddig lehet mulatni?

Az egyiknek a krónikába az lesz a címe, hogy: a mulató vasut. Egy közeli város társaságának az az ötlete támadt, hogy kibérelt egy egész lóvasuti kocsit, abba beültek, s beültettek egy cigánybandát, s vigzesszó mellett hajtottak végig a főtéri síneken.

Meg kell adni, ennél vigabb menete alig volt még a közuti vasutnak, a mióta villamossá akar lenni. A lovak is, amelyek szelid, csendes mulajok alatt nem szoktak a muzsikára, vigabban csepték a patkót a Náni, Náni dallamaira.

A társaság természetesen vigan gyakorolta abbéli jogait, hogy ők egyedüli és korlátlan urai a lóvasuti kocsinak. Énekeltek, sőt rátértek a Hajmási Péter, Hajmási Pál című korbély-társasjátékra. A lármára figyelmessé lett az egyik rendőr s rákiáltott a lóvasuti kocsi mulatókra:

— Ne lármázzanak az urak!

— Mi köze hozzá? Ez a mi lóvasuti kocsi, azt tesszünk benne, amit akarunk!

— Igen? Akkor majd megállítatom a lóvonatot!

— Azt merje csak tenni! Hát ha valaki konflisban ül és cigányt visz, azt is megállítja?

Az más. A konflis nem lóvasut!

— Persze, hogy más! A lóvasutat nem is szabad a rendőröknek megállítani!

Ugy látszik, a rendőr ezt nem is találta a jogkörében állónak, mert a kocsi akadálytalanul mehetett tovább s a társaság vigan mulatott benne, akár egy szeparásban. Utóbb annyira megszokták, hogy a mikor a vidám utazás után betértek egy kávéházba, s ott folytatása következett az ügynek, az egyik roszkedvűen megjegyezte:

— Gyerekek, egy korezmában, amelyik nem mozog, — én nem tudok mulatni.

A másik mulatság Debrecenben folyt le. Zajos legénybucsu epizódja volt. A társaság nagyon kicsinek találta a korezmát. Ugy látszik, attól való féltében, hogy kirugják az oldalát, — kiültek a vasut előtti térre, kivittek asztalt, borfiut, cigányt, s ott mulattak.

A rendőr itt is megjelent; legelőször azt hitte, hogy a mulatók éjjeli zenét adnak a vasutnak, — ami utóvégre igen szép cselekedet lett volna. Mikor azután látta, hogy azok a saját szórakozásukra mulatnak, odament.

— Van zenélési engedélyük?

— Nincs.

— Akkor tesszen elvonulni.

— Ohó! — mondta az egyik. — Az engedély csak akkor kell, ha egy órán túl valamely vendéglőben akarnak huzatni! De mi nem vagyunk korezmában, ha nem az utcán . . .!

A rendőr itt is zavarba jött . . . Legfőbb ideje, hogy a főkapitány kis kátét irasson a rendőrök számára, ily címen: A rendőrjogai és kötelességei a lumpolókkal szemben. A míg ez nincs, a rendőrök mindig bizonytalanságban lesznek az olyan esetekben, mint a minő a mulató lóvasut volt, meg a szabad ég alatt mulató kompánia.

— **Tanítók tanulmányutja.** A hajdumegyei tanítók Gőnczy Pál nevét viselő egyesülete az 1906. évi nagy szünetében július első felében Budapest, Székesfehérvár, Siófok, (a Balatonon át való hajózással) Keszthely, Zigráb és Fiume irányában és Debrecenig vissza, tanulmány utat tesz. Részvehetnek benne az egyesületnek rendszeres és pártoló, valamint újra belépő tagjai. Az elszállásolással együtt 60 koronára menő utiköltségből a jelentkezéskor 4 korona, 1906. január 1-éi fogva pedig havonként 8 korona fizetendő be. Orosz étkezéskor előre gondoskodunk. Az étkezés tetszés szerint történik és díja külön fizetendő. Mivel a tanulmányut megtartása ez idő szerint is biztosítva van, a jelentkezés alkalmával a 4 korona azonnal befizetendő. A jelentkezés Dávid Mihály tanítónál (Eötvös u. fiúiskola) történik, hova a jelentkezési díj egyidejűleg beküldendő. A jelentkezés határideje 1905 dec. 31-ig tart. Tudakozásra felvilágosítást nyújt Dr. Barcza János tanár a tanulmány utat rendező bizottság elnöke.

— **A mai felolvasó est.** Ma délután a róm. kath. főgymnasium dísztermében tartott felolvasó est ismét fényesen sikerült. A változatos és gazdag program mindvégig a legnagyobb mértékben lekötötte az előkelő díszes közönség figyelmét. A terem zsúfolásig tele volt és mégis minden száznál a hangverseny termék előkelő csendje uralkodott. Ezt is természetesen első sorban a szereplők sikerült előadásainak, de másrészt a közönség nagy fokú érdeklődésének kell be tudnunk. Nagyon kedves, fülbemászó muzsikát adott dr. Széll K. „A gyarmatosok” c. operettjéből. Többször is volt alkalmunk a saját szerzeményű darabok előadását élvezni dr. Széll Kálmán részéről, de mindig is érdeklődéssel várjuk már a részletek bemutatása után az egésznek előadását is. Az interpretáció a szerző kezéből nagyon sok tapsot kapott. Eberhardt Béla kegy. r. főgimn. tanár fizikai szabad előadása, bár tudományos, mégis népszerű volt. Figyelmesen is hallgatta végig a közönség. Főúri Fridát nagyon szívesen és tüntető tapsviharral fogadták, de meg is érdemelte. Azok a szép dalok oly kedvesen, oly behízelgően hangzottak el ajkairól, hogy áthatotta egész hallgatói szívét, kik el is akartak megválni a bájos énekesától. A magyar népdalokkal töltötte meg számát és ezért is hálás tapsokat aratott, dr. Mariska György igazán bravuros szép játék, melylyel a nehéz darabot oly könnyedén és technikailag is művészi módon előadta, azoknak, kik már is nerték művészetét, a várt élvezetet nyújtotta, azoknak, kiknek ma volt először alkalmuk hallani, nagyon kellemes meglepetésül, hogy benne művészre találtak. A színes fotografálás ismertetése és képekkel való szemléltése az újabb vívmányok iránt érdeklődőknek érdemes tanulmány volt. Ruzicska Gyulát mint kitünő amatőr fotografust ismertük eddig, de mint jó felolvasót ma üdvözölte igazába a közügy. Munkácsi hegedűjátéka volt az utolsó pont. A szép románc és az ezt követő két magyar

dal frenetikus tapsot provokált. A fiatal művész tehetsége, nagy zenei tudása és briliáns játékából szívesen kérünk részt más-kor is.

— **Előljárásági ülés.** Az ipartestület előljárásági ülése hó 5-én kedden délután 3 órakor tartja havi rendes ülését, Zelinger Ede ipartestületi elnök elnöklése alatt. Az ülésen folyó ügyek és tanácsfeszabadtások nyernei elintézési.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** Saját gondatlanságából majdnem súlyos kimeneteli szerencsétlensége származott Komlósi István gépjavitóműhelybeli napszámosnak. A vigyázatlan munkás tegnap délelőtt a műhely köszörülő gépe körül foglalatostkodott miközben kezével hozzáért a működésben levő masinához, mely az egyik újjat horzsolta. A sérülés szerencsére könnyebb természetű és 8-10 nap alatt begyógyul. A sebesült munkást a kórházban ápolják.

— **A miniszter köszönete.** Reichmann Armin, a debreceni izr. hitk. elnöke több debreceni iskolának nagyobb alapítványokat tett. A miniszter köszönő leveleit tegnap Reichmann Armin lakásán megjelent igazgatók: Géresi Kálmán tk. főigazgató, Jászai Rezső a kath. főgymnázium, Fazekas Sándor a főreál és Gácsér József a siketnéma intézet igazgatói adták át ünneppélyesen.

— **Összevessztek az utcán.** Kótyagos fővel baktatott hazafelé tegnap éjjel Nagy Lajos szabó segéd Hornyák István szaktársa társaságában, miközben a Csapó utcán Juhász Lajos hentes boltja előtt összetalálkoztak Forgács István órá és Sárosy János bádogos segédekkel, akik szintén ittasok voltak. A jobbra-balra dülöngöző Sárosi véletlenül meglökte Nagy Lajost, aki emiatt meheztelést fejezte ki, majd szóváltásba elegyedett vele. A veszekedés hevében a bádogos segéd nekiesett a szabónak és földhöz vágta, még pedig olyan alaposan, hogy annak feje nem épen gyengéden jött érintkezésbe az utca kövezetével. A kis ügynek ezért aztán a rendőrségnél lesz a folytatása.

— **Gazdasági bizottsági ülés.** Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsági december hó 2-én délután az egyház tanácstermében Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt ülést tart, melyen folyó ügyek nyernei elintézési.

— **Kutya-pulyka barátság.** Sok kutya van Székács Sándor juhásznak, de még több pulykája Debreceni Gábor gazdálkodónak. A kutya had a juhnyáját őrzi, a pulyka sereg pedig ezt a mezőn begyeshkedve nézi. Történt a napokban, hogy a felfuvalkodott szárnyasok felingerelték maguk ellen eb szomszédait, melyek bosszuságukban rájuk rontottak és hármat szétmarcangoltak közülök. A pulykák gazdája ezért kártérítést követel a juhászon, aki azonban nem hajlandó annak megadására. Így astán rendőrség elé került a kutya-pulyka ügy, a mely az eljárást megindította a makacs juhász ellen.

— **Gyilkos csizmadia-legény.** Ma délután adta át a rendőrség az ügyészségnek Horváth Mihály csizmadialegényt, aki szerdára virradó éjszakán lelőtte Nagy Sándor nevű szaktársát. A mellbe lőtt Nagy Sándor állapota egyre rosszabodik, felépüléséhez nincs remény.

— **Betörések Vámospércsen.** A közeli Vámospércsen keddre virradó éjjelen három betörést is követtek el. Schwarz Lipót szatós üzletbe a kirakat feltörése után hatoltak be és aranyláncot, ezüstórát, óltó ruhát és aprópénzt vittek el. — A kár 140 korona. Rósenfeld József szatós-nál a falát ásták ki a boltból és a fiókból mintegy 30 koronát loptak el. A tolvajok oly esendben dolgoztak, hogy még a szatós

feje felett csüngő revolvert is elvitték. A vasuti pénztárnokhoz is betörték, de mivel pénzt nem találtak, tehenét hajtották el.

— **Elveszett kutya.** Kisebb fehér kutya, fox terriér, Bobi névre hallgat, tegnapelőtt elveszett. A nyakán számmal ellátott nyakraváló van. A megtaláló kéri, hogy az ebet a Darabos utca 38. sz. alatt illő jutalom ellenében szolgáltatassa be.

— **Késelő tanonc.** A pásti utcán tegnap délután valami felett összeszólalkoztak Knöpfler Henrik ügynök és Lindenfeld Sándor mészáros tanonc. A szóvita hevében az ügynök megakart fenyíteni a tanoncot, aki erre a kezében volt késsel a balkarján megszurta. A késelő inasgyerek ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Szabók gyűlése.** A szabó szakosztály választmánya tegnap délután az ipartestület tanácstermében ülést tartott, melyen kérvény ügyeket tárgyaltak.

x **LETTER JÓZSEF** főnyaképpész, festészeti és főnyaképpész műterme Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó főnyaképpész és műterem kapubejáratajánál levő iktatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Örálláson.

Ma már túl vagyunk a szokásos izgalmon, hát beszélhetünk őszintebben is.

Szombaton este bokrétát tüztam a kalapom mellé és megnéztem a színházban Oláh Gábor pályadíj-nyertes darabját — még egyszer. — Szerettem nagyon a pályázatok elsőnek befutó darabokat. Valami végtelen gyönyörűség lehet az, amikor a színművészek nem kell loholva lesnie, hogy darabja részesül-e vajjon a siker gyönyörűségében, amelyet aztán nagyon könnyű apró pénzre felváltani. A pályadíj-nyertes daraboknál kárba vesztett fáradság volna drukkolni a tantjemeiket. Az az 50, vagy 25 darab arany, amit a szerző pályadíjképen kap a darabjáért, gyönyörűen cseng a siker tapsai nélkül is. — Pénz beszél, s kétszeresen ugathat a siker, ha a pénz már előre fejezi a pályadíj-nyertes delikvens pályatárcáját.

No persze, figyelmen kívül marad itt teljesen, hogy a koszoruzott (a legigézőbb koszorú!) mű valóban megérdemli-e az első, második, vagy — tudom is én hányadik díjat? De merem állítani, hogy a sors különös iróniája folytán rendszerint kegyetlenül rossz darabok részesülnek a pályadíjnak keresztelt jótétteményben. Csapni való rossz darabok, amelyek sem szcenikailag, sem tartalmilag nem állják meg a sarat. És olyankor aztán, ha ilyen pályadíj-nyertes darabok színre kerülnek, — a közönség bosszankodik, a kritikusok dühöngenek, — a direktor pedig, (mit csinálhat ilyenkor egy szegény színházdirektor?) bezárkózik és napokig nem mer jelentkezni emberi szemek előtt.

Ezek az állapotok változtatni lehetne. . . Nagyon egyszerűen. Ne adják ki addig a pályadíjat, a míg a közönség nem ítélte afelőtt, hogy a darab megérdemli-e a pályabírálok elismerését. A közönségnek veszedelmes, árgus szemek vannak. Menten észreveszi a hibákat, előnyöket egyaránt, s ha sokat tapsol, s mellé lelkesedik is egy keveset, — könnyen leszűrhető a következtetés, hogy az ítélet serpanyójában a darab előnye van tulsúlyban.

Akkor aztán sem a kritikusok, sem a direktor, sem a szerző nem fognak bosszankodni.

A pályázat olyan lutri ugyan, mint a lóverseny, de némi különbség még is csak van a kettő között.

A lóversenyben az „ostobának kedvez a szerencse“ elve alapján gabének is szabad első díjat nyernie, de a pályázat, — mint eszköz, — azt a célt szolgálja, hogy az irodalom értékes művel gyarapodjék. Ilyen módon holmi, közönséges, irott műnek lo-

gika szerint nem szabadna kilépni az ismeretlenség homályából, mert végeredményében a pályabírálok felületességéért az a szerény szerző büchödik, aki — Finita la comedia — inkább szeretetet, mint szánalmat érdemel azért, hogy pályamű keretében ide-álokkal mert foglalkozni.

Et munc veniam, . . . Szombaton este színházban voltam. Azzal a gondolattal vettem le bokrétás kalapomat, hogy hátha eiterül kedvezőbb véleményt alkotnom magamnak a pályadíj-nyertes szindarabok felől. . . Végighallgattam figyelmesen az egész előadást. Maradok a véleményem mellett. . .

A szituáció egyáltalán nem kedvez. Ine, a porondon két, erősen felfegyverezett párt küzd egymással. Az egyik azt állítja, hogy a színtársulat nem jó. A másik párt veri a mellét, hogy — így, meg úgy, — a könnyűvérű muzsa felkent papjai és papnői tehetség és művészet dolgában vetekednek Sarah Bernhardtal és Miss Mary Hultonnal.

Kinek van hát igaza?

Az őszinte véleményt kellene nyilvánítanom, azt mondanám, hogy mindkét pártnak igaza van. De mivel az őszinteség érzése a mai világban még ritkább a fehér hollónál, kénytelen vagyok én is engedelmeskedni a társadalmi kéayszerűségnek és azt mondani nyíltan és határozottan, hogy a színtársulat — rossz. Persze, önként is szeretnék, hogy megindokoljam eme nyílt és határozott kijelentésemet? Sajnálom, végtelenül sajnálom, de ebben a tekintetben nem állhatok rendelkezésükre. Miért legyek én jobb a Deákne vásznánál? Vajjon azok a tisztelt urak, akik azt állítják, hogy a színtársulat rossz, megindokolják e ezt, a határozottan diffamáló kijelentést valamivel? Ugye nem. Nos, hát akkor én is lehetek olyan bátor legény, mint ők, annak a kijelentéséhez, hogy a társulat tagjai mehetnek akár Kutyabagásra előadást tartani becses ensemlőjükkel.

Uraim, nem találják egy kissé furcsának önként azt a jogállapotot, amikor a vádló állít valamit, állítását minden tiltakozás dacára is fenntartja, de merően elzárkózik arra követelmény elől, hogy hát bizonyítson is?

Ez, enyhe definícióval élve, a művészeti jogrend monó felforgatása.

— Ha vádol az ur, — mondaná a törvény elé állított, egyszerű gondolkodásra barendezett aggyal bíró parasztember — hát ugy rájja meg a mondókáját, hogy azt bizonyítani is kell, mert különben . . . !

— Sehogysem illő tehát komoly felfogásu uriembernek az a mód, ahogyan lecepepülői igyekeznek a „muzsacsarnok“ (idézet) egyszerű lakóit. Elvégre nekik nem áll módjukban a védekezés. A vádlók és ők szigorúan elszigetelt társadalmi rendet képeznek, aminek folytán kölcsönös érintkezésre alig alig nyílik alkalom. De meg, ha érintkezni is egymással, a vádlottaknak az volna az első szavuk, hogy hát miéért olyan rosszak ők, amilyenek a vádlók világgá kúrtólik? Akkor is mélységes hallgatás volna a felelet, mint mindig a vádolás pillanatában?

Tisztelt vádló urak, az önként eljárás egyszerűen gyávaóság.

Szerény magam sem tartom a legkitűnőbbeknek derék és jobb bánásmódra érdemes színészeinket. De azokat az előnyöket, a melyekkel kétségbevonhatatlanul rendelkeznek, eszámagában sinos elvitatni tőlük azért, mert talán hasonló ügykörű elődeiknek egyik-másik jó tulajdonságával nem dícselkedhetnek.

Abszolút jót követelni a legközönségesebb emberi gyarlóság. De elvitatni a művészembeztől azt is, ami művészetének jogos tulajdona — amit véres verejtékek éveken keresztül összegyűjtött tudás és készség szempontjából agya és szíve kohóiban — az már — tisztelt vádló urak — egyenesen a művészet büntetőtörvénykönyvének paragrafusába ütközik. !

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Pénteken „Szent Iván éji álom“, regényes színjáték. (Vörösmarty emlékére.) (A) bérletben.

Szombaton „Dolovai nábob leánya“, színmű (B) bérletben.

* **Takarodó.** Érces hangok dörögtek a színpadon, pisztoly dördült, súlyos léptek rengették a padlót, diszes porosz katonatiszti egyesruhák tarkították a színt. — Beyrlein „Takarodó“ ja került színre, mely ugyan a porosz militarizmust ostromozza, ám nagyon de nagyon aktuális hangokat penget hazánkat illetőleg is. Ezek a hangok, valamint a darab drámai mozzanatai és a hatás minden esinját-binját kiaknázó folyása állandó érdeklődésben tartották a közönséget, a mihez járult a valóban kitűnő előadás is. Az előadók mintha versenyeztek volna egymással művészi játék tekintetében. Békés Gyula itt-ott tragikus hatást ért el a vén őrmester szerepében, Szakács Andor Helbigje szép és komoly alakítás volt, Györe Andor is hatalmasan játszotta a szocialista katonát. Szabó Irma (Klára) és Ternyei a II. felvonás szerelmi jelenetében játszottak igen rokonszenvesen. Ternyei ma az érzelmesebb mozzanatokkal tűnt ki. Kiemelendő Kondor Ernő, mint rokonszenves Höwen, a törvényszéki jelenetben Deésy Alfréd, Szilágyi Ernő és Kiss József. A tót tisztiszolga alakjából Sarkady mulatságos genre-t csinált. A közönség sokat tapsolt és éljenzett. A darab előadását bátran meg lehetne ismételni. A sikerről mindennap kezeskednek — Bécsből is.

* **A színház hírei.** Vörösmarty emlékezete. Ma este a színház is méltó módon fejezi ki a nagy költő iránti hódolatát.

Szent Iván éji álom. Schaefferre kitűnő színműve előtt Zilahy igazgató rendezésével Vörösmarty Mihálynak Szép Ilonka költeménye lesz képletek bemutatásával előadva. Mátyás király — Deésy Alfréd Ilonka — Koppán Margit az ősz Péterdit — Vidasz Lajos személyesíti. — Hunyadi Mátyás győzelmi menetében az egész férfi személyzet részt vesz.

Zilahy mint Biliczky kadét. Pénteken B. bérletben kerül színre Herczeg Ferenc Dolovai nábob leánya színműve. Ismeretes Zilahynak országos hírű Biliczky kadéja. Az egész előadás iránt is nagy az érdeklődés. A darab elsőrendű fő korszakban kerül színre. Jobb Vilma — Szabó Irma, Domaházy — Arday Ida, Szentirmay — Szakács Andor, Szentirmayné — Almásy Lola, Tarján — Ternyei Lajos Lorand — Kondor Ernő, Biliczky — Zilahy Gyula, Merlin báró — Deésy Alfréd

Miss Chipp bemutató előadása vasárnap lesz. A nagyszerű vigjátékban Szabó Irma, Békés Gyula, Szakács Andor, Krasznay Ernő, Polgár Sándor, Ternyei Lajos, Sarkadi Vilmos, Deésy Alfréd és Kondor Ernő vesznek részt.

TAVINATOK.

A napszámos bosszúja.

Zsolna, nov. 30. Venczel Mátyás frivoldi napszámos tegnapelőtt este forgópisztolyjal kétszer egymástan belélt Pekni János cdivaló földműves szobájába, a hol hűten voltak együtt. A golyók egyike az ajtóba, a másik a mestergerendába furódott a réskől, hogy valakit megsebezett volna. Pekni uána rebant a menekülő merénylőnek, a ki közeledni érezvén üldözőjét, még egyszer rálőtt, de csak kalapját jukasztotta át. Végre sikerült Pekninek lefegyverezni a merénylőt és átadta a csendőrségnek. Venczel azt vallja, hogy bosszúból akarta meggyilkolni Peknit, mert ez őt egy évvel ezelőtt nagyon megverte.

Öngyilkos tanítónő.

Szeged, nov. 30. Burghart Juliska 18 éves szegedi tanítónő özvegy édes anyja lakásán ma gyógyíthatatlan betegsége miatt szíven lőtte magát. A golyó azonnali halált okozott. A szerencsétlen leány gyakran panaszkodott anyjának és rokonainak, hogy gyógyíthatatlan betegsége még előbb-utóbb végzetes tette fogja kényszeríteni. — Ma aztán egy önkívületlen pillanatban fegyvert ragadott és kioltotta ifjú életét.

A spanyol zavarok.

Madrid, nov. 30. A Barcelonában az alkotmányos garanciák felfüggesztéséről folyó vita nagyon viharos volt. A kormány a kamara hozzájárulását kérte szokhoz az intézkedéseihez, amelyeket a rend helyreállítása céljából alkalmazni akar. Az ellenzéki szónokok sajnálkozásuknak adtak kifejezést a felett, hogy a kormány ily intézkedésekhez folyamodik csak azért, mert egyes, minden politikai befolyás nélküli személyek forradalmi kiáltásokat hallatnak és egyes tisztek szabálytalanságot követnek el, amelyek megbüntetésére teljesen elegendők a katonai büntető törvények Soriano (közértársasági disszidens) képviselőt rendre utasította a elnök, mert azt mondta, hogy a kormány halott és az egyes miniszterek sem egyebek már holt tetemeknél. Calienta képviselő kicsinyítőleg nyilatkozott arról, hogy a Filippinákra a parlament hozzájárulása nélkül lemondtak. Ma a kormány azért hízeg a hadseregnek, mert egy európai háborútól fél. Ez azonban a monarchia összeomlását fogja maga után vonni és egy új Karthágót fog teremteni, de Hannibál nélkül. A szabadelvű és konzervatív képviselők megbotránkozásal tiltakoztak a szavak ellen és azt kiáltották: ilyen kifejezésekkel nem szabad egy oly népet illetni, melynek joga van a tiszteletre. Ugyaraz a képviselő beszédének további folyamán azt kifejezte, hogy Angolország mindig azt kísérelte meg, hogy Spanyolországot pártokra bomlasztja. Ezután az igazságügyminiszter emelt szót, hogy az előtte szólónak ez utóbbi megjegyzése ellen tiltakozzék.

Szerkesztői-posta.

Csele. Nem közölhető.

Joghallgató. Nagyon örvendünk, hogy az ifjuság lapunkat annyira pártolja s mint ön írja, szeretettel védelmébe vette. Különösen pedig örömmünkre szolgál, hogy közleményeikkel bennünket oly gyakran felkeresnek. Szívesen adunk tért általános érdekű, szápirodalmi közleményeiknek, az öné különösen bevalik, kitűnő humorral volt megírva s reméljük, hogy olvasóink tetszésével is fog találkozni. A jövőre nézve is kérjük, hogy néha-néha kopogtasson be hozzánk.

Sütőleány. 2—3 nap alatt.

„Itt élne halnod kell!“

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 65

VII.

„Isten hozzád, örökre, végkép!“

— Van bizony, van bizony! felel a mama ragyogó arccal. Örvendek, hogy ertyire érdeklődik, édes Elza! — Többet is kérdez még?

— Oh hogyné, mikor oly kevés adatot bocsátanak rendelkezésemre! Különösen érdekelne, mi a René mamájának a családi neve!

Ez már mégis sok volt! Most már kezdte észrevenni a mama, hogy gunyolódott! Iszonyu mennyiségű bogárka fuzódott a türe.

— Ezt igazán nem tudom. De hát nem mindegy az?

— Lásd kedves báróné, előbb az én szegény jó anyám családja célozott, én

pedig nem titkolom a családi nevét, bármi szerény legyen az. De hát mi közöm a René mamája családjához? Khon, Schwarz vagy Pick; hiszen az olyan mindegy!

Most pedig egyenesen a dologra tértem:

— A helyzet egyszerűen az, hogy Aladár gazdagabb parthiet talált, de hogy mégis menjek egészen kárba, én Jenőhöz menjek feleségül? Ugyebár? Egy millió és két fél birtok tökéletessé tenné a quodlibetet, nemde méltóságos asszonyom? — Hát ez nem fog megtörténni. Engem nem lehet kézzől-kézre adni. Lehet, hogy én vásárolni akarom (bocsánat, hogy itt jó anyám származása tört ki belőlem), de eladni nem engedem magamat. Biztosítom erről a bárónót!

Hevesen fölemelkedtem, de nem mozdult a mama. Megvallom, hogy gonoszabb ugyan, hanem e pillanatban egyúttal sokkal előkelőbb is volt nálam. Nyugodtan ülve maradt. Székében hátradőlt s végigmért a lorgnójával.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 55. szám. (A)

Péntek, 1905. évi december hó 1-én:

Vörösmarty emlékezetére:

Szép Ilonka.

Melodráma előképekkel: Vörösmartyéi.

Ezt követi:

A szent-ivánéji álom.

Regényes színjáték 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Theseus, Athén ura	— —	Szakács A.
Egduus Hermia atya	— —	Deésy A.
Lysander) szerelmese	— —	Krasznay E.
Demetrius) Hermiába	— —	Ternyei L.
Philostrat	— —	Perényi J.
Vezkor, ács	— —	Békés Gyula.
Zuboly, takács	— —	Polgár S.
Hermine, szerelmes Lysanderbe	— —	Markovics M.
Heléna, szerelmes Demetriusba	— —	Jeszénzskyné.

Holnap, szombaton, dec. 2 án:

A dolovai nábob leánya.

Színmű.

Szőlővessző

A világhírű

„Delaware“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!

a szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szólóltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökerez Delaware vessző eladás

Cim:

Szigyártó és Takács

Telep: Alsó-Szeged.

Központi iroda: Felső-Szeged-Somogy-m.

15250.

Árverési hirdetmény.

Debrecen szab. kir. város tulajdonát képező s alább megjelölt földterületek 1906 évi január hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor a városháza nagy tanács termében megtartandó nyilvános árverésen 1906 évi október 1-től 1909 évi október 1-ig terjedő három gazdasági évre a legtöbb bérösszeget ígérőnek haszonbérbe fognak adatni. És pedig:

1. a cs. és kir. közshadseregbeli lovassági laktanya mellett fekvő u. n. Bikfalvi-féle 2 hold föld. (Kikiáltási ár 201 korona.)

2. az elepi III-ik dűlőben fekvő Gönci-féle telekkönyvileg 18. h. 1496 □ öl cetaszter szerint 19 h. 1100 □ öl tanya-föld. (Kikiáltási ár 250 korona.)

3. u. n. Pipagödrök s a Kösely folyó-
nak ezek mellett elterülő része összesen 11 h. 217 □ öl föld. Kikiáltási ár 200 kor.

4. a Szotyori Nagy Károly féle 8 h. 202 □ öl területű majorsági föld lak-
épületekkel, szőlő ültetvényekkel és gyümölcsösökkel, Kikiáltási ár 610 korona.

5. a Dohány gyár háta megett el-
terülő 3 h. 1354 □ öl föld. (Kikiáltási ár 100 korona.)

6. a cs. és kir. lovassági laktanya
mellett fekvő u. n. Kerekes-féle 2 h. 278 □ öl majorsági föld. (Kikiáltási ár 85 korona.)

7. az Ispotály tágos külső része t. c. a Hajduszoboszlói-ut mellett és a régi sorompóház körüli együttesen 34 hold területű földek. (Kikiáltási ár 1454 kor.)

8. a régi sintér telep épületekkel és hozzátartozó 1 hold 50 □ öl földdel (1906. május 1-től—1909. ápril 30-ig terjed. Kikiáltási ár 100 korona.)

9. a sesta-kert háta megett s a barakk mellett fekvő mintegy 6 hold-
nyi legelőföld. (1906. november 1-től 1909. október 1-ig terjedőleg. (Kikiál-
tási ár 180 korona.)

Erről az árverelni szándékozók az-
al értesítetnek, hogy a részletes ár-
verési feltételek a városi számvevői
hivatalunknál — hivatalos órák alatt
megtekinthetők, az árverés alkalmával
pedig a jelzett kikiáltási árnak 10%-át
tartoznak készpénzben vagy elfogadhat-
tó értékben az árverést vezető bizott-
ság kezéhez letenni.

Debrecen 1905. november hó 23-án

A városi tanács.

9285—1905. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Nehéz Gábor és csatlakoztatott társai végrehaj-
tatóknak Vértési András végrehajtást
szenvadó elleni végrehajtási ügyében a
debreceni kir. törvényszék területén le-
vő Debrecen határában fekvő a debre-
ceni 8576 sztkvben A + 12 sor 5517
6-4 és 5517/6-5 hr. szám alatt felvett fe-
lerészben végrehajtást szenvedett Vér-
tesi András, másik felerészben pedig ne-
je Békési Julianna társtulajdonos nevé-
n álló a csatolt adóbizonyítvány szerint egy
jóságtestet s beltelket képező, az 1881
LX t. c. 156 § c. pontja értelmében

egészben elárverezendő homokkerti szőlő-
földre 2490 koronában az árverést el-
rendelte és hogy a fennebb megjelölt
ingatlan az **1905. évi december hó
16-ik napján délutáni 3 órakor** a
kir. törvényszék árverési termében meg-
tartandó nyilvános árverésen a megál-
lapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arve ezni szándékozók tartoznak az
ingatlan becsárának 10% át vagyis 249
koronát készpénzben vagy az 1881 LX
t. c. 42 § ában jelzett árfolyammal szá-
mitott és az 1881 évi november hó 10 én
3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri
rendelet 8 § ában kijelölt óvadék képes
értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni
avagy az 1881. LX t. c. 170 §-a értel-
mében a bánat pénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debrecen, 1905. szeptember
hó 14 napján.

A debreceni kir. törvényszék, mint
tkvi hatóság.

Kelemen,
kir. tszki bír.

9583—1905. Tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék mint
tkvi hatóság közhírré teszi, hogy deb-
recen sz. kir. város összesített gyám-
pénztára végrehajthatóan Tar Károly
ugyis mint Tar Gábor, József és Károly
törv. gyámja végrehajtást szenvedő elle-
ni végrehajtási ügyében a debreceni kir.
törvényszék területén levő debrecen sz.
kir. város belterületén fekvő a debreceni
1229 sztkvben. A + 1 sor. 1274 hrsz.
alatt felvett végrehajtást szenvedettek
nevéen álló ház és udvar telket képező
ingatlanra 1824 koronában ezennel meg-
állapított kikiáltási árban az árverést
elrendelte, és hogy fennebb megjelölt
ingatlan az **1905. évi december hó
19-ik napján délután 3 órakor** a
kir. tszék árverési termében megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított ki-
kiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az
ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 182
kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881:
LX. t. c. 42 § ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir igazság-
ügyminiszteri rendelet 8 § ában kijelölt
óvadék képes értékpapirban a kiküldött
kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.
c. 170 § a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényt átszol-
gáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi
hatóság.

Debrecen, 1905. szeptember hó 20 n.

Bolvár,
kir. tszki bír.

MAGYAR
állam vasutak
menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmár (gyorsvonat)	este	8 24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc — Kassa felé —	reggel	8 51
Miskolc — Kassa felé —	este	7 17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
	m. á. vasúttól	reggel 5 35
	vásártérről —	reggel 5 44
	m. á. vasúttól	d. e. 8 09
	vásártérről —	d. e. 8 16
B.-Böszörmény	m. á. vasúttól	d. u. 11 11
B.-Sz. Mihály	vásártérről —	d. u. 11 20
felé	m. á. vasúttól	d. u. 4 41
	vásártérről —	d. u. 4 54
	m. á. vasúttól	este 7 —
	vásártérről —	este 7 07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske — N.-Léta felé —	reggel	9 35
Derecske — N.-Léta felé —	d. u.	4 51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 6. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 6. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 6. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 6. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35

**Budapestről Deb-
recenbe indul:**

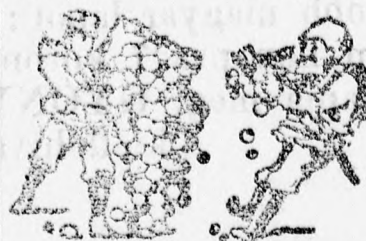
A d. u. 12 6. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 6. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 8 6. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 12 6. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

**Debrecenbe
érkezik:**

Budapest felől (számlyvonat)	d. u.	3 29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6 40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2 24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	3 28
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár — M.-Sziget felől — —	d. e.	4 31
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6 43
Szatmár felől — — —	este	8 04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11 31

	vásártérről —	reggel 7 33
	mávasúthoz	d. e. 7 40
B.-Sz. Mihály	vásártérről —	este 6 28
B.-Böszörmény	mávasúthoz	este 6 22
felől	vásártérről —	d. u. 3 29
	mávasúthoz	d. u. 3 35

F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7 54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5 35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3 13

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

**Küküllőmenti
Első szőlőoltványtelep**

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Küküllőmegye)
volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait
óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntö-
zte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely
ez évben is valóban szép és minden tekintetben
kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít.
és árjegyzék számos elismert levéllel ingyen és bérmentve

Alapított 1875.

Több érmmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIMtulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kifünő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáramelismert elsőrendű készítményeit a leg-
olcsóbb árak mellett ajánlom a nagy
érdemű vevőközönségnek.Költségvetéssel és mintákkal kísért
díjmentesen szolgálak.**Schwartz Vilmos**

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Hirdetmény.

Nagyméltóságú **Gróf Zichy Géza** ur **Hosszu-Pályi** község határában lévő, **Szabó tiszta** birtokán 64 kat. holdnyi területen fekvő, körülbelől 1183 méteröltre becsült faanyaga, melyből 5 hold 739 □-öl karónak is használható **akácfa**, a többi részben műfának is használható **tölgyfa**, —

I á b á n e l a d ó.

Az erdőfája a fentemlített birtokon megtekinthető. Ajánlatok a Hajdu-Tetétleni uradalom Tisztartóságának küldendő **Tetétlenre**, per **Kaba** vasutállomás.

Ékszer különleges ségek**KIZÁRÓLAG****Halász Nándor** ékszerésznél kaphatók**DEBRECEN Piac-utca 24 szám.**

(Fehérló szálló épületében.)

EGY**HÓNAPIG****TELJESEN INGYEN!**

A ki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget **AZ UJSAG** politikai nspilapra, annak egész december havában teljesen ingyen küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: **AZ UJSAG**-ot. Előfizetési árak: Egy hónapra 2 korona 40 fillér, három hónapra 7 korona. **AZ UJSAG** gyönyörű kiállítású naptárát minden előfizető díjtalanul kapja meg. **GYÖNYÖRŰ HUSVETI ALBUM!** Megrendelési cím: **AZ UJSAG** kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54 szám.

MONTIGNOSO GRÖFNŐ, volt szász trónörökösnő emlékiratait most közli **AZ UJSAG**. Ujjonnan belépő előfizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.